

slovenski čebelar

1 9 6 4

LETO LXVI

ŠT. 8

VSEBINA

Poročilo predsednika ZCD za Slovenijo tov. Valentina Benedičiča na XIII. rednem občnem zboru ZCD dne 17. maja 1964 (nadaljevanje)	209
Edi Senegačnik: Izkoristimo jesensko pašo	214
S.R.: Čebelarske korenine	217
Virmašan: Poletna zamenjava matic	218

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Poskusi zdravljenja raka z matičjim mlečkom. Čebelji izlet. Med kot mazilo za rane. O vplivu <i>Bacillus thuringiensis</i> na čebele. Preprečevanje rojenja. Čebelja družina v dimniku. Plastični pitalniki. Huda gniloba. Nekaj navodil za začetnike. Rosa kot ekološki faktor v čebelarstvu	222
---	-----

NAŠA ORGANIZACIJA

V Brežicah smo ustanovili novo čebelarsko društvo. Iz čebelarske družine Rogaševci . . .	225
--	-----

OSMRTNICE

Franc Razpotnik. Miha Kapus. Alojz Flere	224
--	-----

PANJSKA KONČNICA KOT UVODNA VINJETA

Takole so nekdamj potovali naši tovarniki

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačajo letno članarino 1000 din, ga prejema zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 30, tiska CP Delo — obrat Triglavsko tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Slavko Raič, Jože Rihar, Edi Senegačnik in Jožko Slander. Odgovorni urednik: Edi Senegačnik. Letna naročnina za nečlane 1200 din, za inozemstvo 1500 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 140 din, na 16 straneh 70 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. Isto velja za naročnino. Številka žiro-računa pri Narodni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 600-14/603-116

POROČILO

predsednika ZCD za Slovenijo tov. Valentina Benedičiča na XIII. občnem zboru ZCD dne 17. maja 1964

(Nadaljevanje)

V finančnem planu programa razvoja čebelarstva smo postavili to stvar takole: »Predloženi osnutek programa sedemletnega razvoja čebelarstva, s katerim se čebelarska organizacija vključuje v kmetijsko službo, pa postavlja pred organizacijo večje naloge, ki jih ne bo mogla izvesti z lastnimi sredstvi. Zaradi tega upravičeno pričakuje za izvrševanje teh nalog, ki imajo za kmetijstvo izrazito pospeševalni značaj, ustrezno pomoč iz republiškega sklada za pospeševanje kmetijstva.«

Na drugem mestu zopet ugotavljamo, da pri sedanjem stanju čebelarstva v tem času ne bi bilo umestno zvišati članarino, ko navajamo: »Ta ukrep za zbiranje lastnih sredstev za sedaj še ni umesten in bi vplival prej negativno kakor pozitivno na razvoj organizacije in s tem tudi na uspeh njenega dela.« Že na današnjem občnem zboru lahko ugotovimo, da je stališče, ki smo ga zavzeli, pravilno. Organizacija se utrjuje, število članstva narašča in smo že presegli število, ki smo ga pričakovali po programu za leti 1964 in 1965. Tudi nekatera društva so že krepko prijala za delo in so podrobno analizirala podatke o stanju čebelarstva v svojih delovnih okoliših. Program naše organi-

zacije smo razširili pod geslom: »Čebelarstvo in sadjarstvo morata delati skupno.« Ko začnem obravnavati vprašanje finančnih sredstev za izvrševanje našega razširjenega programa, moram poudariti, da smo dobili pri našem republiškem sekretariatu za kmetijstvo in gozdarstvo s sekretarjem inženirjem J. Perovškom na čelu v tem prizadevanju popolno razumevanje in pomoč. Žal nismo uspeli, da bi predložili sekretariatu program pravočasno, da bi nas mogli upoštevati v proračunskih sredstvih sekretariata oziroma v sredstvih republiškega sklada za pospeševanje kmetijstva. Zaradi tega smo se obrnili po nasvetu sekretarja za denarno pomoč za naše glasilo na Republiški sklad za pospeševanje založništva. Vlogo je priporočil sekretar. Prosili smo za razliko, kolikor so narastli stroški zaradi podražitve tiska in papirja v višini 1.114.000 dnarjev. Po naročilu sklada smo napravili tudi podrobno kalkulacijo stroškov za glasilo za leto 1963 in 1964. Ker smo bili nov interesent za pomoč iz sklada, smo bili predhodno povabljeni na razgovor s posebno komisijo, ki smo ji dali še ustna pojasnila. Vse je kazalo, da bodo našo vlogo v celoti upoštevali, ker je osvojila tudi komisija tako stališče. Pred kakimi tremi tedni sem se osebno pozanimal za rešitev. Proti vsakemu pričakovanju sem zvedel, da je upravni odbor sklada našo vlogo v celoti zavrnil. Priznam odkrito, da je upravni odbor Zveze in posebej še mene ta negativna odločitev zelo prizadela in si ne znam pojasniti, kako je do tega prišlo. To tem bolj, ker se trudimo, da bi mogla naša organizacija v interesu skupnosti izvrševati naloge, ki presegajo okvir njenega rednega dela, in zaradi tega, ker je vlogo še posebej priporočil republiški sekretar za kmetijstvo. Odklonilno stališče republiškega sklada razumemo še toliko teže, ker je član tega odbora tudi znan javni čebelarski delavec in član naše organizacije prof. Stane Mihelič, ki dobro pozna finančni položaj Zveze in je gotovo našo stvar, v kolikor je bil na seji navzoč, pravilno tolmačil.* Sklad smo prosili, naj nam pismeno sporoči rešitev vloge in razlog, zakaj jo je zavrnil.

Glede manjkajočih finančnih sredstev smo se obrnili tudi na republiški sekretariat za občo upravo in proračun, v katerega pristojnost sodijo društvene organizacije. Obenem smo prosili ta sekretariat za posredovanje, da bi bili zaradi naše kmetijske pospeševalne dejavnosti tudi uradno razvrščeni v kmetijski resor. To vlogo še rešujejo s sodelovanjem sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo.

Z glavno veterinarsko inšpekcijo pri republiškem sekretariatu za kmetijstvo in gozdarstvo smo sklenili pogodbo za izvršitev nekaterih nalog na področju preprečevanja in zdravljenja čebeljih bolezni, za kar smo dobili 200.000 din.

K našem prizadevanju, da bi dobili potrebna finančna sredstva za izvajanje razširjenega programa, in sicer v obliki dotacij oziroma subvencije, bi rad povedal še tole:

Za povečano delo pospeševalno-vzgojnega značaja in za pomoč pri izdajanju glasila Slovenski čebelar, v kolikor se je podražil tisk in papir, potrebujemo skupaj 2.064.000 din. Na drugi strani pa znaša posredna vrednost, ki

* Opomba predsednika ZČDS: Medtem smo zvedeli, da se je prof. S. Mihelič na seji odbora Sklada za pospeševanje založništva, kjer so razpravljali o finančni pomoči za naše glasilo, žal vzdržal glasovanja.

so jo ustvarile za skupnost čebele z opravevanjem v sadjarstvu v letu 1965 okrog 2.800.000.000 din. Pri tem upoštevamo, da so opravile 90 % opravištev čebele in le 10 % ostale žuželke. Ta posredna korist, ki jo ima skupnost od čebel, je torej tako očitna, da ne bi smelo biti prav nobenih pomislekov glede dodelitve zaprosene relativno zares majhne pomoči.

Potrebno je, da te stvari postavimo jasno, ker se zavedamo svojih dolžnosti do skupnosti in ker se moramo zavarovati pred morebitnimi poznejšimi očitki, če ne bi opravili postavljenih nalog tako, kakor bi bilo treba. Če bo prispevala skupnost svoj relativno majhni obolus, smo lahko prepričani, da uspeh ne bo izostal.

Naj seznanim občni zbor še s tem, kako smo opravili nekatere naloge. Dne 22. marca t. l. je bil ustanovljen v Beogradu Savez pčelarskih organizacija Jugoslavije. Pravila Saveza so osnovana na načelih, o katerih smo se sporazumeli s predstavniki hrvatskih in srbskih čebelarških organizacij dne 14. decembra 1965 v Ljubljani. Savez čaka mnogo dela. Saj so razmere in problemi na področju čebelarstva v naši državi še skoraj docela neurejeni. Po pravilih je Savez koordinacijsko telo, torej predvsem posrednik med čebelarškimi organizacijami SFRJ in zveznimi organi oblasti. Dalje je Savez reprezentacijsko telo, ki predstavlja vse naše čebelarstvo tako doma kakor v tujini. Zaradi takega značaja Saveza bodo še dalje reševale različne čebelarške naloge in probleme republiške čebelarške organizacije. Te bodo sprejemale posamezne naloge na podlagi sejnih sklepov upravnega odbora Saveza. Pripravljale in urejale bodo snov za rešitev posameznih problemov. Dokončne odločitve pa bodo sprejemali na sejah UO. Vsaka republiška organizacija naj bi pripravljala reševanje takih nalog, v katerih se po svojem delu najbolj spozna. Delavnost Saveza se bo torej odražala v delavnosti včlanjenih republiških organizacij. Tako zasnovano delovanje Saveza bo imelo manjše upravne stroške, kar bo vsekakor ugodno vplivalo na določanje višine članarine. V naši državi je šest republik in samo toliko republiških čebelarških organizacij je lahko članic Saveza. Zaradi tega morajo imeti republiške organizacije tako široka pravila, da lahko organizacijsko zajamejo vso republiško čebelarško dejavnost. V tem smislu so prirejena tudi nova pravila Zveze, o čemer bomo še govorili. Glede preprečevanja in zatiranja kužnih bolezni čebelje zalege in čebel ugotavljam, da povečujemo kader čebelarških preglednikov po programu. Zdaj je skupno nekaj čez 400 čebelarških preglednikov. Po programu bo narastlo to število do konca leta 1970 na 515. Naša organizacija dela složno in uspešno z veterinarsko inšpekcijo od republike do občin. Čebelarje naše glasilo stalno poučuje o boleznih in čebelarji pridno uporabljajo v preventivne namene zdravila, ki jih je naročila Zveza.

Število čebelarških krožkov po šolah se je dvignilo od 27 v letu 1965 na 35 do danes. Posvetiti jim bo treba več pozornosti, ker se v glavnem iz teh krožkov obnavlja in dopolnjuje čebelarški kader. V osnutku društvenih pravil je določen način poslovanja krožkov ter njihovega sodelovanja v organih društva. S sekretariatom za šolstvo bomo morali podrobno proučiti, kakšno vlogo pri delovanju krožkov naj bi imela šolska vodstva in kakšno naša organizacija. Vsekakor so ti krožki za šolsko mladino zelo važni v vzgojnem in poučnem smislu.

Glede organizacije enotne opazovalne in obveščevalne službe o gozdnem medenju si še nismo na jasnem. Edini smo si v tem, da je potrebno, da se organizira in vodi ta služba enotno. Najprej je organiziral opazovalno službo o gozdnem medenju Kmetijski inštitut Slovenije, nato Zavod za čebelarstvo in končno Agromel. Preteklo leto je ta služba skoraj povsem odpovedala: letos pa tudi še ni pokazala nobene delavnosti. Naše mnenje je, da sodi ta služba, s katero je združeno tudi drugo znanstveno raziskovalno delo, h Kmetijskemu inštitutu ali pa k agronomskemu oddelku Biotehnične fakultete. Na Biotehnično fakulteto in Kmetijski inštitut smo že poslali vlogo, naj se ne samo zaradi opazovalne in obveščevalne službe o medenju, temveč tudi zaradi številnih drugih problemov znanstveno raziskovalne narave čim prej organizira ta dejavnost. Če se danes npr. zastrupe čebele zaradi škropljenja ali zapraševanja, ne vemo prav nič, kam naj se obrnemo, čeprav bi moralo biti to urejeno že na podlagi obstoječih predpisov. Zavod za čebelarstvo, ki je že dalj časa v likvidaciji, v tem pogledu ni izpolnil poslanstva, ki sta ga od njega pričakovala čebelarstvo in skupnost.

Kakšni pa so naši odnosi s čebelarskimi organizacijami in podjetji.

Naj začnem s trgovskim podjetjem Medex, ki ga je pred desetimi leti ustanovila naša Zveza. Zaradi težav, v katere je takrat zabredla Zveza, in zaradi neorientiranosti se je odpovedala ustanoviteljskim pravicam. V zvezi s tem podjetjem ugotavljam z zadovoljstvom, da je uspešno prebrodilo številne težave, da je utrdilo svoje delo in da se delovni kolektiv podjetja zaveda, da je njegov uspeh prav gotovo odvisen od uspehov naše organizacije. Tudi mi se zavedamo, da je odvisen uspeh slovenskega čebelarstva prav tako od uspevanja tega podjetja. Z naše strani bomo sporazumno s podjetjem skušali organizirati odkup medu tako, da bosta čim bolj zajamčena sortiment in kakovost medu. To je tako v našem kakor tudi v interesu podjetja in skupnosti, da bi postal med res redno plemenito poživilo delovnih ljudi. Odločno se bomo borili proti vsakemu poizkusu vnovčevanja »sladkornega medu«, ker lahko nastane zaradi tega nepopravljiva škoda tako na domačem kakor tudi na zunanjem tržišču. Končno se moram zahvaliti podjetju za uslugo, da nam je omogočila udeležbo na XIX. mednarodnem čebelarskem kongresu v Pragi, kjer smo videli in slišali mnogo koristnega. Na tem kongresu smo dobili nove pobude in ideje za delo naše organizacije. O tem ste in boste še brali v našem glasilu. Odnosi s tem podjetjem so torej v obojestransko koristni dobri in obstoje vse možnosti, da taki ostanejo in se še poglobijo.

Odnosi s čebelarstvi na družbenih posestvih, kolikor jih je še ostalo po koncentraciji čebel družbenega sektorja pri Agromelu, so dobri. Njihovi čebelarji prihajajo na občne zbere naših društev, kjer se seznanjajo z našimi, mi pa z njihovimi problemi. Glede na naloge, ki so pred nami, bo treba te odnose organizacijsko poglobiti in izpopolniti, za kar po našem mnenju ne bo posebnih težav, saj obstaja interes za to na obeh straneh.

Končno prehajam na naše odnose s proizvodnim kombinatom Agromel. Še pod prejšnjim predsednikom je izdala Zveza posebno okrožnico čebelarskim društvom, v kateri je priporočala sodelovanje s tem proizvodnim čebelarskim podjetjem. Takoj po občnem zboru v Celju sem izjavil, da ne vidim ovire, da ne bi mogli sodelovati, če bo sodelovanje odkrito in pošteno. Tudi Sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo nam je priporočal to sodelovanje zlasti zato,

da bi postavili skupen program razvoja čebelarstva v SRS. Skušali smo najti skupno pot za slovenske čebelarske probleme. Pa nam to ni uspelo, ker je vodstvo podjetja Agromel dosledno zastopalo stališče, da bo individualno čebelarstvo v kratkem propadlo. Po osnutku programa razvoja čebelarstva Jugoslavije, ki so ga sestavili v glavnem uslužbenci podjetja Agromel, je individualno čebelarstvo v nenehnem nazadovanju in je dobrodošlo za družbeni sektor samo tako dolgo, dokler je on interesen za nakup čebel posameznih čebelarstev. V resnici je pa ta stvar precej drugačna in je potrebno, da je javnost o tem objektivno obveščena. Skupnost je lahko zaradi nalog, ki čakajo naše čebelarstvo, tudi zelo zadovoljna, da z našim čebelarstvom ni tako, kakor se kaže v navedenem programu. Res je, da pada število kmečkih čebelarstev. To padanje je razumljivo in povsem naravno, saj pada še hitreje število v kmetijstvu zaposlenih ljudi. Tak proces teče vzporedno z razvojem industrije po vsem svetu, ne samo pri nas. Na drugi strani pa narašča število čebelarstev v nekmetijskih poklicih, sicer ne tako hitro, kakor pada v kmetijskem poklicu, vendar je to naraščanje stalno. Zelo značilno pri tem gibanju števila čebelarstev pa je to, da s padanjem števila čebelarstev ne pada, kakor bi morda kdo mislil, tudi število čebeljih družin, ki celo narašča. Tako je bilo po poročilu UO GZZ LRS za njen občni zbor leta 1957 v Sloveniji leta 1956 14.500 čebelarstev z 81.528 čebeljimi družinami, torej po 5,6 čebeljih družin na eno čebelarstvo. Jeseni 1962 pred katastrofalno zimo je pa zazimilo le 7840 čebelarstev kar 87.905 čebeljih družin, torej pri za 6660 manjšem številu čebelarstev 6577 čebeljih družin več ali po 11,21 čebeljih družin na eno čebelarstvo. To spremembo v našem čebelarstvu lahko zaznamujemo vsekakor kot kvaliteto in od nje lahko mnogo pričakujemo pri izvrševanju našega programa glede zagotovitve opravevanja.

Naj povem še nekaj misli o rekreaciji delovnih ljudi v zvezi s čebelarstvom.

Današnji delovni ljudje precej trpijo zaradi silnega razmaha tehnike. Poleg telesnih naporov jih mučijo še bolj duševni zaradi neodložljive organizacije mehaniziranega dela, monotonih avtomatov in zaradi podrejanja ritmu tekočih industrijskih trakov. Posledica tega je, da se človek vedno bolj umika temu pritisku v prosto naravo. Lovstvo, ribištvo in tudi čebelarstvo se v današnjih razmerah ne more nič več smatrati kot zapravljanje časa, temveč za nujno potrebno rekreacijo delovnega človeka po njegovem vsakdanjem poklicnem delu. Naša družba pač ni dala nikomur pooblastila, da bi smel odrekati delovnim ljudem to njihovo osnovno pravico.

Češkoslovaški minister za notranjo trgovino Jindrich Uher je rekel v otvoritvenem nagovoru na XIX. mednarodnem čebelarskem kongresu v Pragi med drugim tudi tole:

»Poleg te ekonomske plati ne smemo prezreti tudi družbenega in kulturnega pomena čebelarstva. Po vsem svetu so milijoni ljudi, ki se poleg svojega poklica ukvarjajo s čebelarstvom. Čebelarstvo kot njihova posebna ljubezen (konjiček) in oblika aktivnega razvedrila je brez dvoma zaželeno plemenito zaposlitev, ki vzgaja človeka v trajnem smislu in mu vzbuja ljubezen do narave.«

Naj bo dovolj tega. Ugotavljam, da je ob analizi stanja našega čebelarstva in proizvodnega programa sadjarstva skupnost lahko zelo zadovoljna, da je

naše čebelarstvo na trdni poti, da se usposobi za izvrševanje nalog, ki se hitro bližajo, in da so bile napovedi o propadanju individualnih čebelarstev povsem neosnovane in popolnoma zgrešene.

Ob koncu svojega poročila čutim dolžnost, da se zahvalim Sekretariatu za kmetijstvo in gozdarstvo SRS s sekretarjem ing. Perovškom na čelu za vsestransko pomoč pri vključevanju naše organizacije v kmetijstvo. Zelo smo zadovoljni zlasti tudi s službo republiške veterinarske inšpekcije, ki je bila vsak čas pripravljena pomagati pri preprečevanju in zdravljenju čebeljih bolezní. Dalje se moram zahvaliti direktorju biološkega inštituta medicinske fakultete prof. dr. H. Pehaniju in dr. Nežki Snojevi z Veterinarskega znanstvenega zavoda za uspeli prvi tečaj o mikroskopiranju. S tem je bil prebit led tudi na tem področju in se obeta lepa perspektiva za širjenje strokovnega obzorja našega čebelarškega kadra.

Zveza se zahvaljuje tudi čebelarškim društvom, ki so že sestavila občinske programe razvoja čebelarstva. S tem so pokazala, da je naša organizacija sposobna in da bomo v nekaj letih pripravljene za izvrševanje nalog, ki jih pričakuje od nas skupnost.

Naša zahvala tudi zveznemu poslancu tov. dr. Jožetu Vilfanu, ki je kljub veliki zaposlenosti našel čas in posredoval pri Sekretariatu SIV za saobračaj i veze glede naše vloge za vozno olajšavo za skupinska potovanja čebelarjev-članov naše organizacije. Zadeva je še v teku, ker se pripravlja revizija v celotnem sistemu voznih olajšav. Našo vlogo imajo v evidenci.

Upravnemu odboru, ki ga boste danes izvolili, želim več uspehov pri izvrševanju naših nalog. Če sem s svojim poročilom pripomogel, da bo današnji občni zbor razpravljaj o iskanju enotnejših in bolj jasnih prijemov pri usmerjanju čebelarške politike v naši republiki, potem bo odigral važno vlogo v zgodovini slovenskega čebelarstva in uspeh ne bo izostal.

IZKORISTIMO JESENSKO PAŠO

EDI SENEGACNIK

Danes, ko pišem te vrstice slovenskim čebelarjem, je 10. julij. Hladni val, ki je spet zajel naše kraje, je povzročil ponovno znižanje temperature. Skoro smo že sredi julija, pa bi moral človek nocoj obleči plašč. Obilne padavine so ponovno prekinile vsakršno pašo. Hoja, ki se je že večkrat ponujala, bo morda ob nastopu lepega vremena le zamedila. Čebelarji potrpežljivo čakajo nanjo in to tem bolj, ker je bila kostanjeva paša precej slaba. Ob lepih dneh so čebele na kostanju pridno brale in tehtnica se je celo dvigala. Ko se je obetalo najboljše, pa je že prišel dež in skoraj ni bilo dneva, da ne bi deževalo. Čebelarji dobro vemo, kako velik sovražnik kostanjeve paše je prav dež. Tako je letos minila ta pomembna paša brez kakih posebnih donosov. Kljub neugodnemu vremenu pa so matice prav lepo zalegale in čebele so nanesele v plodišča obilo dragocene obnožine, ki bo dobrodošla v morebitni brezpašni dobi v drugi polovici julija. Medu so dobile na kostanju le nekaj kilogramov in tega bodo do prve jesenske paše

lahko porabile. Prav verjetno pa bo treba še kaj dodati, da bo matica lahko dalje zalegala. Na vsak način bo treba izkoristiti jesensko pašo na otavi, ajdi, jesenski resi in na žepku, če bo letos spet zamedil. Kdor nima doma dovolj jesenske paše, ta bo moral pač na pot. Letos kaže Lika zaenkrat kar dobro. Po dosedanjih poročilih je bilo doslej tudi tam dovolj padavin. Seveda pa so zelo važne padavine v drugi polovici julija. Čebelarji naj bodo na Liko pripravljeni. Letos jih bomo pravočasno obvestili, da ne bo nihče prepozen. Lani je ujel marsikdo žepkovo pašo le še za rep.

Marsikak čebelar, ki bo ostal doma, premišljuje, ali bi peljal čebele na ajdo ali ne. Zadnja leta je namreč popolnoma odpovedala in čebele na njej niso dobile ničesar. Mnogi čebelarji tožijo, da so bili panji po končani paši precej lažji kot pa prej. Vse to drži, toda čebelarji ne smejo pozabiti tegale: na ajdi dobe čebele mnogo cvetnega prahu, ki ga prav zdaj jeseni čebelje družine nujno potrebujejo. Brez obnožine namreč ni življenja v panju. Čebelarji naj se spomnijo, kakšen pomen ima: jeseni jo mlade čebele obilno uživajo. V njihovih telesih se naberejo posebne toščne plasti, ki jih napravijo dolgožive in odporne proti vsem zimskim nevšečnostim. Jesenske čebele žive celih šest mesecev. Te dolgoživosti ne smemo pripisati samo dejstvu, da mlade čebele pozimi ne krmijo svojega zaroda, ampak predvsem vplivu cvetnega prahu. Obnožine jeseni ne moremo nadomestiti, manjkajočo količino medu pa prav lahko s sladkorjem. Prav v tem je tudi vsa vrednost ajdove paše, četudi ne naberejo posamezni panji več kot morda kak kilogram medu.

Kdor ima čebele na ajdovi paši doma, ta jim lahko pomaga s krmljenjem na zalego, če dnevni donosi ne presegajo vsaj pol kilograma. To je obenem tudi krmljenje na zalogo, saj bomo imeli ob koncu ajdove paše zimsko zalogo že v panju. Matica bo ves ta čas zalegala in sredi septembra bodo plodišča kar dobro zaležena. To pa zdaj jeseni tik pred zazimljenjem nekaj pomeni, saj bodo šle družine z mladimi čebelami v zimo.

Na zunanjih pasiščih tudi lahko pomagamo čebelam, vendarle samo s suho hrano. Čebelam pokladamo v sili lahko suh sladkor, sladkorno testo ali krmilne pogače. Vse to ne povzroča ropanja. Nikakor pa ne smemo krmiti s kakršnokoli tekočo hrano ali celo z medom. To bi bilo naravnost usodno za naše čebelje družine, zlasti na takih pasiščih, kjer je nakopičenih še več drugih panjev. Vsa morebitna opravila opravljamo zvečer ali zgodaj zjutraj. Pri tem skrbno pazimo, da odstranimo vse sledove hrane, ki bi utegnili povzročiti ropanje. Za ajdovo pašo pa mora veljati pravilo, da čebel na pasiščih ne smemo pregledovati.

Če se bo kdo odločil za Liko, naj uredi prej vse podrobnosti, da ne bo na pasiščih spet težav, kakršne so bile lani. Za prevoz napravimo točen načrt. Prva in najvažnejša točka naj bo tale: čebele moramo prepeljati na pašo brez kakršnihkoli izgub. Ker po železnici Like ne moremo doseči v eni noči, bomo panje podnevi razložili, potem pa zvečer nadaljevali svojo pot. Kdor bo vozil s kamionom, bo lahko prišel v Liko v eni noči. Bridke izkušnje so nam lansko jesen pokazale, da čebel na pasišču nikakor ne smemo pustiti brez zanesljivega varuha. Določimo že naprej, kdo vse bo ostal pri njih. Spomnimo se samo na kratko, kaj vse so doživeli lani naši

čebelarji v Liki. Čebelar, ki je spal za skladanico, je zjutraj ugotovil, da mu je nekdo zmaknil iz gornje vrste vse eksportovce in prašilčke. Spet drugi je pogrešil točilo, tretji prazen sod, četrti celo žnideršiča, peti pa je opazil nekaj panjev zaprtih. Tudi te bi bili odnesli, pa verjetno niso utegnili. Čebelar Žunko opisuje, kako so se litijski čebelarji zavarovali proti tatovom z zelo preprosto alarmno napravo. Na panje oziroma stene čebelnjaka so privezali prazne konzervne škatle, ki so ponoči ob nenadnem obisku močno zaropotale in pregnale nezaželehe goste, seveda pa tudi zbudile speče čebelarje. Ker so postale rezervne družinice v eksportovcih in štirisarjih tako lahek plen raznih nepridipravov tudi po drugih pasiščih in poročajo tudi letos o tatvinah take vrste, pustimo rezervne družine v manjših panjih raje doma. Tu jih bomo krmili. Prav lani se je v Liki pokazalo, da prašilčki ne sodijo na močne paše. Čebele so namreč matico že v nekaj dneh blokirale, da ni mogla več zalegati. Kdor ni vsak teden zamenjaval polnih satov s praznimi in na ta način pripravljajal prostor za zaleganje, ta je utrpel škodo, ker so polni prašilčki prenehali z delom. Mnogo bolje so se obnesle družinice, ki so ostale doma. Tu smo jih sicer morali krmiti, matice pa so lepo neovirano zalegale. V pozni jeseni so bile te družinice polne mladih čebel; tiste, ki smo jih pripeljali iz Like, pa so bile sicer polne medu, na žalost pa skoro brez čebel.

Pred jesensko pašo je treba seveda vse družine natančno pregledati. Slabiče združimo. Zavedajmo se, da od njih ne bo nobene koristi. Boljša je ena močna družina, kot so morda tri šibke! Stare matice, ki so nam letos opešale, zamenjajmo že sedaj z mladimi, ki jih imamo v rezervnih družinicah. Mlade sprašene matice iz plemenilčkov moramo tudi zdaj odzvati. Če smo že prenehali z vzrejo, moramo plemenilnike izprazniti, roparice nam v drugi polovici avgusta prav rade zaidejo vanje in takoj je po njih! Gradilne sate prestavimo v medišče, na njihovo mesto pa dajmo lep mlad sat, da ga bo matica zalegla. Natančno pregledajmo vse letošnje roje, prašilčke in sploh vse rezervne družine. Določimo, katere bomo vzeli s seboj na pašo in katere ostanejo doma. Štirisarne prašilčke s sprašenimi maticami preložimo že sedaj v matičarje, to je v panje, ki so predeljeni na štiri dele. Tu nam bodo dobro prezimili. Če jih vzamemo s seboj na pašo, dajmo matičarje v srednjo vrsto med ostale panje. Ob dobri paši moramo seveda skrbeti, da bo matica lahko zalegala.

Le s tako pripravljenimi, dobro urejenimi družinami bomo šli na pot in lahko dosegli tudi uspeh, če bo paša ugodna. Seveda je treba za vsako pot tudi denarja. Dober prevaževalec ga ima vedno nekaj v rezervi, vsaj za en prevoz. Pogosto še boljša polovica ne ve zanj, zlasti če ni naklonjena moževim čebelarskim podvigom. Toda kar lepo priznajmo, da je med nami mnogo podjetnih žena, ki vzorno skrbijo za to, da denarja za prevoze nikoli ne zmanjka. Seveda se čebelarji takim vzornim sodelavcem ne smemo zameriti, zato jim moramo večkrat pokazati kako polno kanto ali sod, sicer bi utegnili izgubiti njihovo naklonjenost.

Želim, da bi bila jesenska paša na ajdi spet enkrat dobra in da bi bili zadovoljni prav vsi čebelarji od kraja: tisti, ki bodo ostali doma, in tisti, ki bodo šli morda iskat srečo v daljno Liko.

ČEBELARSKE KORENINE

S. R.

Med slovenskimi čebelarji je mnogo starih korenin, ki se kljub starosti niso mogli ločiti od svojih ljubljenk. Mnogo izmed njih je šlo s časom naprej in se štejejo še danes med napredne čebelarje. Take so jih naredile bogate lastne izkušnje in znanje, ki jim ga je dala naša organizacija s predavanji in literaturo, predvsem s Slovenskim čebelarjem.

S tako korenino sem se nedavno srečal, pa si ne morem kaj, da ne bi na kratko opisal njegove čebelarske življenjske poti.

Košir Karel, doma v Domžalah, je star 75 let, pa še vedno krepak. V mladosti je delal poleti kot zidar, pozimi pa v Domžalah v tovarni slamninarstva. Kmalu pa je kupil stroje in se sam pečal s slamninarstvom. Že kot otrok je vzljubil čebele, opazoval jih je pri bližnjem sosеду. Nekega dne jih je naložil v škatlo; ko pa je drugo jutro pogledal vanjo, je ves razočaran ugotovil, da ni v njej nobene čebele. Potožil se je sosеду. Ta mu je razložil, da morajo imeti čebele matico. Letos 10. aprila je poteklo 60 let, odkar je kupil prvega kranjiča za 6 goldinarjev. Imel je srečo. Dal mu je še isto leto štiri roje, med njimi tudi vnuke. Ko mu je čebelarstvo narastlo, si je omislil dunajčane. Napravil jih je sam, pa ni bilo dolgo zadovoljen z njimi, zato si je naredil langstrotovce, pa tudi te je kmalu zavrgel in se oprijel AŽ-panjev, v katerih še sedaj uspešno čebelari.

V prvi svetovni vojni je bil Košir v italijanskem ujetništvu. Nikogar ni bilo, ki bi skrbel za njegove čebele, morale so se same oskrbovati. Ko se je vrnil domov, jih je našel zelo zdesetkane, pa so si z njegovo ljubeznijo kmalu opomogle.

Košir je vse od leta 1909 član naše organizacije. Najprej je bil v krtinski podružnici, dokler nista skupaj s tovarišem Riedlom ustanovila podružnico v Domžalah. Košir je bil njen tajnik in blagajnik. Neposredno pred drugo svetovno vojno je dobila podružnica od banovine 4000 din podpore za čebelarsko orodje. Da pa Nemci ne bi našli tega denarja, je kupil Košir sladkor in ga razdelil čebelarjem po številu panjev. Tako so našli Nemci v blagajni le 35 din in jih odnesli s knjigami vred.

Košir si je sam zgradil lep dom, na vrhu pa postavil čebelnjak, ki ga je od leta do leta razširjal, tako da je postal kar prostoren.

Mlad je prevažal čebele na razne paše. Nekoč je neki zlikovec v Tomišlju zamenjal sate, polne hojevca, s praznimi. Doma je imel večinoma dobro cvetlično pašo, tudi smreka je redno medila. V novejšem času pa se pritožuje, da je paše vedno manj. Posekali so skoro vse hrastje in jelševje. Vendar je hvale vredno, da so šolski otroci pod vodstvom Koširjeve hčerke, učiteljice za telesno vzgojo, posadili na Pšati na tisoče vrb. Hčerka je napisala na čebelnjak tudi tele vrstice:

»Odide vam kmalu pomlad in poletje, osuje se hitro mladosti cvetje; pridnosti, varčnosti učite se od nas, da mil počitek čakal bo vas!«

Sedaj Košir ne prevaža več. V starosti uživa sadove svojega naporega dela v mladosti, počitek in razvedrilo sta mu sedaj še bolj potrebna.

POLETNA ZAMENJAVA MATIC

VIRMAŠAN

Vsakemu dobremu čebelarju je znano, da je uspeh v čebelarstvu odvisen od več stvari, predvsem pa od dobre matice. Od nje je odvisen razvoj čebelje družine, od te pa spet napredek v čebelarstvu.

Marsikateri čebelar meni, da je že dovolj, če ima panj matico. Ne zanima ga, če je mlada ali stara, če zalega obilno in lepo strnjeno ali le malo in še to raztreseno in celo več trotovske kot čebelje zalege. Ne vživi se toliko v življenje čebel, ne zasleduje in ne išče vzrokov teh pojavov. Marsikaj bi lahko storil sebi in čebelam v prid, če bi pravočasno posegel vmes.

Danes je znanost že toliko napredovala, da nam je odkrila marsikako skrivnost iz čebeljega življenja in dela, posebno pa še delo matice in njen vpliv na razvoj čebel. Zato imamo dosti več možnosti, da brez nevarnosti posegamo vmes in preprečujemo škodo, ki jo imamo od slabih čebeljih družin.

Kakor je v družini oče glava, tako je mati srce. Ako delata oba vzajemno, je vse v redu. Tudi pri čebelah je matica glava in kakor deluje ta, tako se razvija vsa družina. Dobra matica dober razvoj, slaba matica slab razvoj.

Želja vsakega čebelarja je, da bi imel v svojih panjih same močne družine z dobrimi maticami. Le od takih lahko pričakuje plačilo za svoje delo. A žal so to večkrat samo čebelarjeve želje. Kljub temu da izbira in odbira le iz dobrih družin, dobi potomke, ki so popolno nasprotje svoje matere. Tu je čebelar popolnoma brez moči, ker oploditev matice ni v njegovih rokah. Matice se še vedno praše po naravnih zakonih zunaj panja visoko v zraku. Sicer so že preizkušali razne načine umetnega oplojevanja, ki pa se niso obnesli. Ostane le še naravno kot najboljše.

Ker tudi pri naravni oploditvi ne more čebelar določiti, s katerim trotom naj se matica oplodi, zato imajo plemenilne postaje. Na teh se oplode s troti najboljših panjev. Te postaje pa morajo biti na takih krajih, kjer daleč naokoli ni nobenih drugih čebel. Tudi pri nas smo že imeli pred leti več takih postaj, ki pa niso uspevale. Bilo je premalo zanimanja zanje, kljub temu da smo Slovenci znani kot najbolj napredni čebelarji v naši državi. Drugod, posebno v Avstriji in Nemčiji, uživajo take plemenilne postaje vso podporo, ker se oblasti zavedajo važnosti čebel za splošno gospodarstvo.

Življenjska doba matice je v primeri s čebeljo zelo dolga. Žive tri do pet let, vendar je najbolj rodovitna v drugem in deloma tudi še v tretjem letu. Toda tretje leto njena rodovitnost pojenjuje. Dober čebelar bo poskrbel, da bo matico čim prej zamenjal z mlado. Večina naprednih čebelarjev ima v svojih panjih le eno ali dve leti stare matice. Kar je prestaro in ne ustreza več, je treba zamenjati. Tu pa nastane vprašanje, kako in kdaj, da bo prav za čebele in čebelarja.

Ko so čebelarili še s kranjiči na roje, niso imeli zaradi matic nobenih posebnih težav. Tu jim je nehote pomagala narava sama. Jeseni so pustili

za pleme le tiste panje z mladimi, res dobrimi maticami. To so bili navadno družci in izrojenci. Vse drugo, kar ni ustrezalo, je šlo pod nož. Tako so delali leto za letom, iz rodu v rod in ohranili so nam najboljše čebele.

Danes čebelarimo le na med. Rojev se otepamo na vse načine, zato pa moramo tudi sami skrbeti za vzrejo dobrih matic. Delamo na razne načine in vsak čebelar bi moral vsaj zase vsako leto vzrediti dovolj dobrih in rodovitnih matic. So čebelarji, ki jih vzrejajo tudi za prodajo. Vprašanje pa je, kakšno matico lahko kupimo. Pogosto je odvisno vse to od vzrejevalčeve poštenosti.

Za nas, ki čebelarimo v AŽ-panjih, bi lahko rekel, da je to lahko delo. Panj ali dva z mlado, res dobro matico pustimo, da zastavi za roj. Ako je spomladi slaba paša, mu pomagamo, da se hitreje razvija. Tako bomo imeli roje že vsaj sredi maja. Teh rojev ne damo v prazne panje, ker jih bomo vrnili izrojencu. Ko je roj zunaj, pregledamo panj in mu vzamemo pet ali šest različnih satov. Zalega mora biti pokrita in na vsakem satu vsaj en lep matičnik. Te sate damo v za to pripravljene trisatarje. Dobro je, da dobi vsak tak panjič še po en sat z zrelo zalego. Tak sat vzamemo kakemu drugemu panju. Za tretjega določimo sat z medom in z nekaj vode. Ker so stare izletne čebele odletele, mlade pa še ne izletavajo, mora dobiti nekaj vode. Priporočam pa, da so sati teh panjičev enake mere kot v drugih panjih. Porabimo jih potem lahko, kjer je treba. Vsi drugi panji, ki jih uporabljajo za vzrejo matic, posebno enosatarji, se mi zde le kot igrača.

To je sedaj urejeno. Čaka nas še roj, da ga vrnemo izrojencu. Zaležene sate, ki smo jih vzeli, nadomestimo s celimi satnicami. Roj, ki ima vse izletne in dosti mladih čebel, jih bo kmalu izdelal in leto ne bo več silil na roj. S tem bomo obnovili satje v plodišču in če bo šlo količkaj po sreči, bomo imeli kmalu tudi mlade oplojene matice.

Kakšno bo sedaj naše nadaljnje delo? Ko opazimo, da je matica oplojena in že zalega, jo pustimo najmanj še mesec dni v panjiču. Vsak čebelar, ki je opazoval mlado matico, je lahko videl, kako je bila plašna in begala po satu. Tako so čebele takoj napadle in jo uničile. Vse drugačnega vedenja pa je že starejša matica. Tudi če vzamemo sat iz panja, se taka matica prav nič ne vznemirja. Dostojanstveno kot prava kraljica se pomika po satu in zalega. V tem času bo tudi že pokazala svoje sposobnosti in bo čebelar lahko presodil, ali je vredna, da jo zamenja za staro.

Dan, ko bomo zamenjali matice, naj bo lep, izlet živahen, da je čim več delovnih čebel na paši. Priporočamo dve matičnici: eno za staro, drugo za mlado matico. Najprej ujamemo mlado matico, nato pa poiščemo še staro v panju. Obe matičnici zamašimo z medenim testom. Mlado matico damo **takoj** v panj, kjer smo vzeli staro. Panj zapremo in ga pustimo v miru. Čebele bodo matico same oprostile in bo začela lahko takoj zalegati. Staro pa damo lahko za vsak primer v panjič, kjer smo vzeli mlado, ali pa jo uničimo. Če ob dodajanju matice ni dobre paše, panj vsak večer nakrmimo. Potem matico raje sprejme.

Ta ali oni čebelar bo sedaj vprašal: »Zakaj taka naglica pri zamenjavi? Vedno ste nas učili, da moramo pustiti panj, da se zave brezmatičnosti in šele potem dodamo novo. To je lahko delo pri brezmatičnem panju spomladi

ali jeseni, ko panj nima nobene zalege več in tako tudi nobene možnosti, da bi si sam vzpodredil novo matico!«

Drugače je to poleti. Ako pustimo panj, da se zave brezmatičnosti, bo zelo nerad prevzel drugo matico, ker ima še sam vse možnosti, da si vzgoji novo iz svoje zalege. S tem da mu istočasno vzamemo staro matico in dodamo novo, ga premočimo, da se zamenjave niti ne zave. Matica je kmalu prosta in začne zalegati.

Koliko je to vredno za razvoj v panju, lahko vsak sam presodi. Ako prepustimo panju, da si sam vzpodredi matico, preteče cel mesec, preden začne zalegati.

Včasih so bili mnenja, da ima vsaka matica svoj vonj in da je le-ta odločilen za njen sprejem. Danes pa trde, da je le vedenje matice odločilno. Čim mirnejša je, tem bolj gotovo jo bo družina sprejela.

Svetovnoznani angleški čebelar Adam Kehrle, ki čebelari s 520 panji na osmih stalnih mestih, uporablja v svojem čebelarstvu le tak način poletne zamenjave matic. Preizkusil je že razne načine in le ta se mu stoodstotno obnese. Če se obnese njemu, zakaj se ne bi tudi nam. Le poskusiti je treba.

Z ustanovnega občnega zbora čebelarskega društva v Brežicah

Poskusi zdravljenja raka z matičjim mlečkom. V Kanadi sta delala poskuse dr. Townsend in dr. H. F. Morgan. Njuni eksperimenti so vzbudili precej pozornosti, saj gre pri tem za zdravljenje raka z matičjim mlečkom. Poskus sta delala na 2000 miših. Prvo skupino teh miši sta okužila s klicami raka, druga skupina pa je dobivala injekcije z mešanico mlečka in s klicami raka. Prve tri mesece so poginile vse miši iz prve skupine. Tiste, v drugi skupini, ki so dobivale mešanico mlečka s povzročitelji raka, pa so ostale žive. Sprašujemo se, zakaj po teh poskusih še ne moremo upati, da bi zdravili raka tudi pri človeku. Preseneča namreč dejstvo, da skupina miši, ki je dobivala poleg povzročiteljev raka tudi mleček, ni poginila, ampak je ostala živa in zdrava, medtem ko je prva skupina poginila že v 60 dneh. Upanje, da bi bilo mogoče na ta način zdraviti tudi človeka, je še preuranjeno. Avtorja poudarjata, da moramo biti tukaj zelo previdni. Vsekakor so zanimive ugotovitve, da se v mlečku ne morejo razvijati nobene bolezenske klice in da v njem vse poginejo. Dr. Renny Chevin, direktor postaje Bures Sur Yvette v Franciji, je ugotovil, da preprečuje matičji mleček tudi delovanje Kochovega bacila, to je bacila tuberkuloze, in nekaterih drugih bakterij pri antraksu in nekkih krvnih boleznih. Tako je postal matičji mleček prvi antibiotik iz živalskega sveta, medtem ko so penicilin, teramicin in drugi rastlinskega izvora.

Iz Abeilles et fleurs
prevedel S. L.

Čebelji izlet. Po Bogojavljenjskem izletavajo čebele na zahodni strani (torej brez jutranjega sonca) pozneje. Obletavanje cvetja je zelo odvisno od vonja. Cvetje, ki je bilo 20, 40, 60 minut zavito — pri katerem je bil torej vonj zadržan — so čebele mnogo bolj obiskovale kakor tisto, ki mu je vonj lahko prosto odtekal. Kakor trdi Löffler, se čebele ne dajo s čebelarjevimi posegi preveč motiti pri izletavanju. Svoječasno mnenje, da pomeni normalen pregled izgubo

enega dne, je nevezdržno. Tako čebele npr. nič manj ne izletavajo na pašo, če jih obrezmatičimo ali če so brez matice. Prestavljanje, stresanje, združevanje zmanjša izletavanje le za 10 do 30 minut, včasih pa tudi do 2 ur. Pri enostavnem pregledu plodišča in medišča niso opazili, da bi čebele omejile izlet.

S. R.

Med kot mazilo za rane. Že stari Egipčani, Grki in Rimljani in v vsem srednjem veku so uporabljali med za rane in otekline. Znano je, da ran ne smemo umivati z vodo, ker obstoji nevarnost, da se okužijo. Zato je bolje, če vzamemo med in ga namažemo 2 mm debelo na čisto gazo in z njo potem rano zavijemo. Dobra je tudi mešanica medu in čistega ribjega olja pri ranah, udarcih, kožnih boleznih in pri oteklinah. Težje in večje rane s starimi infekcijami pa je treba zdraviti kirurško in uporabljati sredstva proti infekciji.

S. L.

O vplivu *Bacillus thuringiensis* na čebele. Karl Stute: Über die Wirkung von *Bacillus thuringiensis* auf die Honigbiene (*Apis mellifera* L.) Nachrichtenblatt d. deutschen Pflanzenschutzdienstes Braunschweig, 15, 102—104, 1963.

Zatiranje rastlinskih škodljivcev s kemičnimi sredstvi je posebno ob neustreznih izbiri preparatov, uporabi ob nepravem času in ob nepazljivem ravnanju lahko vzrok za zastrupitve čebel. V skladu s stremljenji po temeljiti proučitvi biološkega načina zatiranja škodljivcev, med drugim tudi s škropljenjem z bakterijskimi suspenzijami, so v zahodnonemškem zveznem raziskovalnem zavodu za male živali v Celle preizkusili po smernicah, ki veljajo za raziskovanje kemičnih sredstev nevarnih za čebele, strupenost bakterijskih preparatov (*Bacillus thuringiensis*) tovarne Hoechst, Hoe 2802 in Hoe 2802 conc., ki naj se škrope v 0,2 % koncentraciji, na pašnih čebelah.

Poskusne živali so ujeli ob izletu iz žrela, da bi čimbolj posneli naravne pogoje, kajti tudi v naravi se zastru-

pitve pojavljajo prvenstveno na pašnih čebelah. Preizkusili so dotikalni učinek sredstva, učinek direktnega škropljenja na čebele in učinek pri krmiljenju s 50 % sladkorno raztopino ob dodatku sredstva (100 mg na 10 mm³). Ker pri normalnih (predpisanih) pogojih niso mogli ugotoviti nobene strupenosti, so preizkušali še pod poostrenimi pogoji, kjer pa prav tako ni bilo mogoče ugotoviti smrtnosti, ki bi se razlikovala od tiste pri kontrolnih čebelah. Tudi škropljenje facelije s temi sredstvi pod šotori, postavljenimi nalašč v ta namen, in po osušenju sledeča paša za čebele ni bila škodljiva.

Jože Maček

Preprečevanje rojenja. Urednik lista »British Bee Journal« ima svoj način, kako preprečuje rojenje. Od začetka maja do glavne paše pregleduje svoje družine vsak osmi do deveti dan, pa ne vse sate, ampak le toliko, da vidi, kakšen je položaj. Če so v matičnikih jajčeca, jih za prvo silo uniči. Potem se lahko zgodi, da jih čebele več ne obnovijo ali vsaj ne takoj. Če se pri prihodnjem pregledu zopet pojavijo jajčeca ali celo že ličinke, je podiranje brez pomena. Sedaj naredi z matico in tremi zaleženimi sati roj. Po sedmih dneh podre vse matičnike do enega samega nepokritega. Tako traja več časa, dokler se ne poleže matica, medtem pa poneha rojilno razpoloženje. Na ta način je družina dalj časa brez zalege in zato se z vso silo vrže na izkoriščanje paše. Če pa se matica na prahi morda izgubi, vrne družini narejeni roj s staro matico. Sicer okrepji jeseni kako družino z narejenem, če ga noče zazimiti.

Po »Imkerfreund« S. R.

Čebelja družina v dimniku. Roj, ki si je izbral za svoj dom dimnik, je prav srečno preстал hudo zimo 1962/63 v Eastbournu v Angliji. Zanimivo je, da ni bil prav nič zapažen, imel je še preveč ventilacije, toda prezimoval je med debelimi sati medu.

Plastični pitalniki. Angleški čebelarji imajo že plastične pitalnike, ki so zelo praktični in poceni. Prav bi bilo, da bi jih tudi mi posnemali, saj bi jih naše tovarne prav gotovo rade izdelovale.

Hudo gnilobo je že pred 22 stoletji zelo natančno opisal Aristotel.

Nekaj navodil za začetnike. Ne delaj panjev, če nisi strokovnjak! Ne delaj načrtov za boljše panje: uspeh ni odvisen od panja, ampak od čebeljega rodu, čebelarjevega znanja in — paše! Ne skopari pri krmiljenju! Denar, ki ga porabiš za sladkor, ki ga bodo čebele použile, je dobro naložen.

Beekeepers News

ROSA KOT EKOLOŠKI FAKTOR V ČEBELARSTVU

V meteorologiji količino rose ne računamo med padavine. Zato so jo do danes v ekologiji sploh zanemarjali. V čebelarstvu pa se prikazuje rosa kot pozitiven in negativen činitelj. Pozitivno delovanje rose:

1. Rosa znižuje izparevanje rastlin. Ob suši rastlina varčuje z vodo, kar pozitivno vpliva na fiziološke procese rastlin in izločevanje medicine.

2. Rosa izravnava ravnotežje vode pri rastlinah, ki so sposobne, da s svojimi nadzemnimi organi jemljejo vodo (Rubus, Borago, Phacelia in dr.). S tem se vzdržuje asimilacija.

3. Rosa, ki pada z nadzemnih organov rastlin, bogati z vodo gornji sloj zemlje. Še večji pomen pa ima za rastline tako imenovana zemeljska rosa, ki se nahaja neposredno v zgornji plasti zemlje.

4. Rosa razredčuje gostoto medicine in mane ter zato ugodno vpliva na donos čebel.

5. Z izparevanjem rose se povečuje relativna vlažnost zraka nad samo zemljo, kar prav tako ugodno vpliva na gostoto medicine in mane.

6. Rosa je obenem tudi izvor vode za čebele.

Negativno delovanje rose:

1. Povečana vlažnost rastlinskih organov omogočuje razvijanje in vzdrževanje raznih trosov parazitarnih in saprofitskih glivic in plesni, ki jih potem čebele lahko prenesejo v panje.

2. Rosa povečuje nevarnost industrijskih in kemičnih zastrupitev čebel, kajti različni plini in odpadki sedajo na organe rastlin, se pomešajo z roso, kar vse okužuje izvore čebelje paše.

3. Rosa ima negativen vpliv na tropizme rastlin, kar vse otežkoča zbiranje medicine.

O. Harahsim
Čeb. inštitut, Dol. ČSSR
Prevedel S. L.

V BREZICAH SMO USTANOVILI NOVO ČEBELARSKO DRUŠTVO

Zelja mnogih čebelarjev se je uresničila. Ustanovili smo čebelarstvo v Brežicah.

Megleno nedeljsko jutro dne 15. 3. 1964 nas je presenetilo s snegom. Dokaj nenavadno vreme za ta čas ni obetalo dobrega razpoloženja, slaba pot in oddaljenost posameznih čebelarjev pa tudi slab obisk. Kljub slabemu vremenu in dolgi poti so se vendar zbrali čebelarji ob določenem času v polnem številu in obisk je bil nadvse zadovoljiv. Tako so prišli čebelarji iz Velike doline, Cerkelj, Krške vasi, Dobove, Kapel in Bizeljskega, da ustanovijo novo društvo.

Doslej so bili ti čebelarji člani čebelarstev Krško in Krško polje. Nezdrave razmere, ki so se pojavile v teh društvih, so privedle čebelarje občine Brežice do tega, da ustanovijo novo društvo v Brežicah. Ustanovitve tega društva se je udeležil tudi tov. Benedičič iz Ljubljane, ki so ga čebelarji v svoji sredi toplo pozdravili.

Tov. Benedičič je v imenu Zveze čebelarstev za Slovenijo pozdravil ustanovitev novega društva in opozoril na probleme, ki nastajajo na območju občine Brežice, ter podal smernice za nadaljnje delo.

Za predsednika novoustanovljenega društva je bil izvoljen Ivan Zokalj iz Krške vasi. Tudi v upravni odbor so bili izvoljeni izkušeni čebelarji, ki imajo voljo do dela. Tako lahko pričakujemo, da bo novo društvo lepo napredovalo.

Ni lahko orati brazde v ledino. Tako bo tudi naše društvo naletelo na težave. Treba bo vložiti mnogo truda in dobre volje, da bomo vse premostili.

Nismo še pozabili katastrofe, ki je prizadela naše čebelarje med drugo svetovno vojno, ko je okupator izselil naše ljudi, med njimi tudi čebelarje, v Nemčijo. S težkim srcem so zapuščali svoje domove in čebelnjake, čebele pa so morali prepustiti usodi. To je bilo jeseni 1941, ki je naši čebelarji ne bodo nikoli pozabili. Po štiriletnem pregnanstvu so

se vrnili na svoje domove. Ob vrnitvi so našli opustošene domove, čebelnjaki pa so bili prazni ali pa jih sploh ni bilo več.

Pridne roke so prijele za delo in kaj kmalu so zgradile porušene domove. Čebelarji pa so si postavili nove čebelnjake, še lepše, kot so bili poprej. Rane, ki jih je prizadejal okupator, so bile kaj kmalu zaceljene. Zato pa je bilo potrebno vložiti mnogo, mnogo truda.

Ker so naši čebelarji premagali mnogo težav in imajo za seboj velike izkušnje, lahko pričakujemo, da bo novo društvo lepo napredovalo.

Franc Dolenc, Brežice,
Bukošek 27

IZ ČEBELARSKE DRUŽINE ROGASEVCI

Člani čebelarstev Rogaševci so skupaj s člani turističnega društva Rogaševci organizirali nedeljski izlet v Velenje. Poleg Velenja so si ogledali še nekatere turistične kraje po Štajerski. Izlet je lepo uspel in si člani družine podobnih še želijo.

Naša družina ima tudi svoj čebelarstveni krožek pri osnovni šoli. Mladi čebelarji uspešno opravljajo šest čebeljih družin. Lani so si zgradili čebelnjak. Za uspešno delo so že dvakrat prejeli denarno nagrado. Na lanskem občnem zboru čebelarstva v Murski Soboti pa je tovariš Lazar, blagajnik društva, poklonil našemu čebelarstvenemu krožku svoj letni blagajniški honorar 20.000 din. Člani krožka se mu zato plemenito dejanje toplo zahvaljujejo.

Vsem čebelarjem želijo mladi čebelarji uspešno in medeno leto.

Geza Kišfalvy, tajnik

Op. ur.: Vselej in povsod tožimo, da v naših vrstah ni naraščaja. Toda mladi ljudje se zelo zanimajo za naravo in tudi za čebelarstvo, ne pridobiti in ogreti jih je treba za to. Prav gotovo pa moramo starejši čebelarji pomagati začetnikom ne le z lepimi besedami ampak tudi z dejanji.

FRANC RAZPOTNIK

1920. Njegov vzornik in učitelj je bil pokojni župnik Peternel iz Celja. Čebele je opravljal sam do okupacije, ko je moral izprazniti šolski čebelnjak. Čebele je preselil h kmetu — rudarju Remšaku v Veliko hosto. Ker so ga po prvi aretaciji 8. I. 1942 Nemci nadzorovali, pri Remšaku pa je bilo zbirališče partizanov, ni hotel vzbujati pozornosti. Zato je čebele preselil k svaku Rakunu Ivanu na Pako, kjer so še danes.

Po upokojitvi, ko se je z družino preselil v Laško, se je v novem okolju takoj vključil v delo pri družbenih organizacijah. Bil je predsednik društva upokojencev, predsednik SZD in drugih organizacij. Stalno se je ukvarjal z mislijo, kako bi uredil nov čebelnjak. To je nameraval letošnje pomlad in je zato še pred smrtjo prepeljal iz Griž prazne, še nove AŽ panje. Žal namere ni mogel uresničiti. Sredi dela ga je prehitela smrt 17. septembra 1965.

Ves čas svojega službovanja v Grižah je bil vodja vsega družbenega življenja v tem kraju (v prosvetnih organizacijah, pri gasilskem društvu itd.). Izredno aktivno je deloval v takratni najmočnejši čebelarški podružnici Savinjska dolina, ki ji je predsedoval več let.

Spominjali se ga bomo kot vzornega učitelja, ki se ni nikdar bal izvenšolskega dela. Čebelarji pa smo mu hvaležni za vzgojno delo v čebelarstvu. Griže so po njegovi zaslugi ostale eno najmočnejših čebelarskih središč Slovenije. Tu je namreč živel župnik Goličnik, ki je leta 1792 prevedel v slovenščino Janšev »Popoln nauk o čebelarstvu« in dal s tem Slovincem prvo slovensko čebelarsko knjigo.

Rak

MIHA KAPUS

V 79. letu starosti nas je za vedno zapustil naš zaslužni čebelar Miha Kapus, upokojenec in hišni posestnik na Jesenicah.

Rodil se je 17. IX. 1885 na Bohinjski Beli kot sin malega kmeta. Že kot otrok je vzljubil čebele in čebelaril. Kot štiriinajstletni deček se je zaposlil v železarni Jesenice. Bil je priden in vreden delavec. Delal je v martinarni pri težkem delu. Zaradi marljivosti in družabnosti so ga tovariši in nadrejeni zelo spoštovali, bil je zelo priljubljen. Kapus je bil marljiv kakor čebela. Zgradil si je svoj lastni dom in omislil čebelarstvo. Čebelaril je nad 40 let in je bil ves čas član naše družine. Dokler mu je zdravje dopuščalo, se je udeleževal naših prireditev. Le pri čebelah in v družbi čebelarjev je našel razvedrilo.

Minulo jesen pa je moral zaradi težke bolezni pustiti delo pri čebelah. Čeprav je bil težko bolan, je poskrbel, da so bile njegove ljubljenske za zimo dobro preskrbljene.

Čebelarji naše družine ga bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

Čebelarska družina Jesenice

ALOJZ FLERE

19. maja letos je umrl Alojz Flere iz Bevškega pri Trbovljah. Bil je 50 let vzoren čebelar, naročnik našega lista in zaveden član čebelarske organizacije. Čebelariti je začel že kot otrok, potem pa so ga čebele spremljale vse življenje. Bil je eden izmed tistih redkih čebelarjev, ki niso gledali na to, če bodo čebele kaj nabrale ali pa ne. Vedno je poudarjal: »Kadar bodo umrle čebele, potem bom šel za njimi tudi jaz.« Njegova napoved se je letos uresničila. Ko je bil na smrt bolan, je še hotel nabaviti panj čebel, tako težko mu je bilo brez njih.

Trboveljski čebelarji bomo ohranili blagega moža v lepem spominu.

POROČILO ZA JUNIJ

Prve dni je pihalo z jugovzhoda. Vetrovi so prinašali tropski zrak, ki se mu je pridružil hladnejši atlantski, kar vse je povzročilo nekaj krajevnih neviht. Za ta letni čas je bilo vreme pretežno sončno in pretoplo. Potem se je kmalu spremenilo, kar je povzročilo ohladitev in dež. Ta sprememba vremena je tudi povzročila, da je na več krajih prenehala mediti smreka, razne mane in tudi na travnikih čebele niso dobile več dovolj nektarja. Nekateri čebelarji-neprevaževalci so se že začeli pritoževati, da bodo morali krmiti, sicer bi utegnile matice prenehati z zaleganjem.

Ko je zopet nastopilo toplejše vreme (povprečno 28 do 30° C), se je paša zopet popravila. Čebele so živahno izletavale. Opazovalnica, ki jo opravlja Anton Maček v Iški vasi, je v treh dekadah po njegovem mesečnem pregledu izkazala 27.60 kg donosa, iztočil pa je povprečno 15.5 kg na panj.

Obvestila, ki smo jih dobili iz raznih krajev o letošnji spomladanski paši, so bila zelo dobra. Kdor je imel do 1. maja dobro razvite čebele in bil količakaj podjeten, je lahko dvakrat točil. Zaspanci in »cagovci« pa seveda niso dobili nič.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplotina °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič	+ 420	+ 520	+ 100	+ 950	+19,0	30	13	—	208
Dražgoše—Šk. Loka . . .	+1270	+ 750	+ 170	+2050	+15,7	30	16	—	189
Žerovnica—Postojna . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rogatec	+ 220	+ 200	— 182	+ 238	+17,9	30	10	—	194
Lovrenc na Pohorju . . .	+1250	+ 290	+ 585	+2870	+18,7	29	15	—	121
Selnica ob Dravi	+ 895	+ 900	+ 125	+1766	+20,0	25	2	—	210
Lovrenc na Drav. polju	+ 580	+ 20	+ 290	+ 575	+18,4	30	8	—	253
Cezanjevci—Ljutomer . .	+ 610	+ 40	+ 50	+ 410	+19,4	26	16	—	121
Bučkovci—Videm ob Sčavnici	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prosenjakovci—M. Sobota	+1160	+ 50	+ 10	+ 800	+24,0	30	12	—	218
M. Polana—Lendava . . .	+1250	— 70	— 70	+1250	+26,8	28	6	—	252
Svibnik—Črnomelj	+ 805	+ 485	+ 435	+1495	+20,0	28	8	—	252
Iška vas	+1210	+ 860	+ 690	+2760	+17,5	27	11	—	286
Škofije pri Kopru	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pušča—Bistra	+ 50	+ 70	—	+ 120	+19,4	30	16	—	251
Povpreček	—	—	—	+12,70	—	—	—	—	—

IZLET NA DUNAJ

Za izlet na vrtnarsko in čebelarstvo razstavo na Dunaju se je prijavilo do 20. julija 11 interesentov. Ker je premalo prijavljencev, da bi organiziralo izlet turistično podjetje, smo se odločili, da ga bomo organizirali sami.

Odhod na Dunaj bo dne 20. avgusta z vlakom. Vsak interesent za izlet naj si priskrbi potno dovoljenje sam. Do 10. avgusta naj pošlje Zvezi 6.310 din za vožnjo po železnici. Če bo več kot deset udeležencev, se voznina poceni za približno 1000 din na osebo. Vsak udeleženec dobi po izdaji potnega dovoljenja na turistični vizum 520 šilingov za lastno uporabo. Prenočišče na Dunaju bo skušala priskrbeti Zveza pod čim ugodnejšimi pogoji. Da bi prijavitelji ne imeli preveč potov, naj pošljejo potna dovoljenja Zvezi do 17. avgusta. Zveza bo potem priskrbela turistične vizume in tujo valuto v banki.

PRODAJA MEDU

Čebelarji nas neprestano sprašujejo, kakšen je položaj z medom. Prav radi bi ga prodali zlasti tisti, ki so imeli s prevažanjem velike stroške. Nekateri so zašli v prave težave: doma imajo sicer med, denarja za prevoze pa ne. Svetujemo, naj prodajo vsaj toliko medu, kolikor potrebujejo denarja za prevoz. Z ostalim medom naj še malo počakajo. Prepričani smo, da se bo stanje na našem mednem trgu prej ali slej izboljšalo in da bo imel tudi med tisto ceno, ki jo zasluži. Pri nas v Sloveniji ga namreč nismo pridelali toliko, da bi z njim šarili in ga dajali za vsak denar.

IZ UPRAVE

Čebelarje-opazovalce prosimo, naj varčujejo s tiskovinami, ker so zelo drage. Vsak mesec naj uporabijo samo eno tiskovino, ki naj jo konec meseca pošljejo zanesljivo in pravočasno Zvezi.

Slovenski čebelar in druge knjige so vezane. Dobite jih v tajništvu Zveze ali jih pošljemo po pošti. Sporočite nam svoje želje.

Dne 25. junija t.l. smo poslali vsem čebelarskim družinam in društvom okrožnico z navodilom o sestavi seznama obr. C-1 in C-2 in za to potrebne tiskovine. Vestno in natančno sestavljanje ter pravočasno pošiljanje je v interesu naše

organizacije in čebelarjev, zato ne zamudite roka! V glavi tiskovine obr. C-1 popravite besedi: »Čebelarskega društva« v »Čebelarske družine«.

S peto številko smo prenehali pošiljati list vsem naročnikom, ki do 30. maja 1964 niso poravnali naročnine za leto 1963. Prizadeti naročniki, ki so naročnino za 1963 poravnali, naj nam sporoče datum vplačila.

Vzorce mrtvih čebel pošiljajte v pregled v škatlicah od vžigalic naravnost Veterinarskemu znanstvenemu zavodu, Ljubljana, Cesta v Mestni log, če obstaja sum kake bolezni. Kmetijskemu inštitutu, Ljubljana, Haquetova št. 2, pa pošiljajte čebele, ki so bile zastrupljene. Vzorcem priložite natančen opis dogodka, okoliščin in vedenje čebel ter številko panja.

Čebelarji! Organizirajte se pri čebelarskih družinah ali društvih, kajti le potem ste tudi član Zveze. Članarina je letos 1000 din, za direktne naročnike pa 1200 din. Te naprošamo, naj nakažejo razliko najpozneje do 30. septembra t.l., če tega še niso storili. Naročniki, ki so doslej plačevali naročnino za nazaj, opozarjamo, naj plačujejo glasilo v bodoče vnaprej, sicer se lahko zgodi, da jim bomo list ustavili.

PRODAM

zaradi bolezni čebelnjak z vsem orodjem, 20 naseljenih AZ-panjev na 9 satov, enega na 10, 6 eksportnih panjev in 5 družine v štirisatnih prašilčkih. Sedaj je v teh panjih skupno 36 čebeljih družin. Cena po dogovoru. Slavko Crnigoj, vila Kit, Rogaska Slatina.

PRODAM

25 naseljenih AZ-panjev z zimsko zalogo ter stanovanjsko hišo s sončnim sadovnjakom. Oglejte si vse pri Jožefu Černejšku, Razgor 35, pošta Laporje.

PRODAM

zaradi starosti oddaljeni čebelnjak z 10 novimi naseljenimi AZ-panji na 9 satov. Franc Doberšek, Vinski vrh, p. Gorica pri Slivnici.

ZAHVALA

Janez Podgoršek iz Polja, p. Vodice nad Ljubljano, je podaril Zvezi za čebelarski muzej tri panjske končnice, za kar se mu iskreno zahvaljujemo.